

αὐτῶν! Πάντες, ὅσοι αἰσθάνονται πάλλουςαν ἐν τῷ στήθει ἑλληνικὴν καρδίαν, ἐκχέουσι δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῶν τάφων τῶν πρώτων ἐκείνων μαρτύρων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας. Ἄλλ' ὅταν σκέπτηται τις εἰς ὁποῖαν ἄβυσσον ὁ Ῥήγας ἔρριπτε τὴν Ἑλλάδα, ἐὰν μὴ συναλαμβάνετο ἐν Τεργέστη καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεβιάζετο εἰς πλοῖον ἀποπλέον εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἀδύνατον νὰ μὴ φρίξῃ τις καὶ μεμφθῆ οὐχὶ τὸν σκοπὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ τὴν πρόωρον καὶ ὄλως ἀπερίσκεπτον αὐτοῦ ἐκτέλεσιν. Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως ἡ ἐπιχείρησις τοῦ Ῥήγα ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ιδέαν ὅτι ἴσως δυνηθῶσι ποτε νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν, ἐπηύξησε τὸν ἔρωτα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὰς προσπαθείας περὶ τὴν διάδοσιν τοῦ ζήλου τῶν γνώσεων καὶ τῶν ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως προερχομένων εὐεργεσιῶν.

Κατὰ τὴν διαμονὴν αὐτοῦ ἐν Βιέννῃ ὁ Ῥήγας συνέταξεν ἐν νεοελληνικῇ γλώσσῃ Φυσικὴν δημῶδη, ἣτις ἐτυπώθη ἐν Βιέννῃ, ἐσχέδιασε δ' ἐπίσης καὶ γεωγραφικὸν χάρτην τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα ἦσαν τὰ δύο ἐπιστημονικὰ αὐτοῦ συγγράμματα, ἐπειδὴ ὁ μέγας σκοπὸς αὐτοῦ ἐπέβαλλεν ἄλλας ἐνασχολήσεις. Ἐγκαταλείψας τῷ